

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgrïwtini Corfforaethol
Dyddiad:	5 Chwefror 2018
Pwnc:	Panel Sgrïwtini Cyllid
Pwrpas yr Adroddiad:	Y diweddaraſ am gynnydd ar waith y Panel Sgrïwtini Cyllid
Cadeirydd Sgrïwtini:	Cyng Aled Morris Jones
Aelod (au) Portffolio:	Cyng John Griffith
Pennaeth Gwasanaeth:	Marc Jones, Pennaeth Adnoddau / Swyddog Adain 151
Awdur yr Adroddiad:	Anwen Davies, Rheolwr Sgrïwtini
Ffôn:	01248 752578
E-bost:	AnwenDavies@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Ddim yn berthnasol

1 - Argymhelliad / Argymhellion

A1 Gofynnir i'r Pwyllgor Sgrïwtini Corfforaethol nodi:

- Y cynnydd a wnaed hyd yn hyn â gwaith y Panel Sgrïwtini Cyllid
- Mae'n ymddangos fod y prosesau hynny sy'n ymwneud â monitro'r gyllideb ar gyfer 2017/18 a gosod cyllideb ar gyfer 2018/19 ar y trywydd iawn hyd yn hyn
- Y rhaglen ddatblygu sgrïwtini ariannol ar gyfer aelodau'r Panel sy'n cael ei chyflwyno gan CIPFA Cymru

A2 Uchafu'r mater canlynol ar gyfer ei ystyried gan y Pwyllgor Sgrïwtini Corfforaethol:

- Mynegi pryder ynglŷn â'r gorwariant yn y gwasanaethau plant a'r gwasanaeth dysgu. Hefyd, nodi bod y Panel, fel y cam cyntaf, wedi gwahodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol, Pennaeth y Gwasanaethau Plant a'r Pennaeth Dysgu i roi esboniad o'r sefyllfa ariannol yn y ddau wasanaeth a'r mesurau lliniaru y bwriedir eu rhoi ar waith i reoli'r gorwariant. Bydd y Panel yn adrodd yn ôl i'r Pwyllgor hwn ar ei ganfyddiadau maes o law.

2 - Cyswllt â Chynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Eraill

Cysylltiad uniongyrchol rhwng Cynllun y Cyngor / blaenoriaethau trawsnewid a'r Cynllun Ariannol ar gyfer y Tymor Canol. Bydd y sylw a rydd y Panel i faterion cyllidebol yn rhoi sicrwydd i'r Pwyllgor Gwaith bod y Cyngor yn ymateb yn gadarn ar faterion ariannol a bod camau ar waith i liniaru unrhyw risgiau.

3 - Egwyddorion Arweiniol ar gyfer Aelodau Sgriwtini

I gynorthwyo Aelodau pan fyddant yn craffu'r pwnc: -

3.1 Effaith a gaiff y mater ar unigolion a chymunedau [**canolbwyntio ar y cwsmer / dinesydd**]

3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – o safbwynt ariannol ac o ran ansawdd [**ffocws ar werth**]

3.3 Edrych ar unrhyw risgiau [**ffocws ar risg**]

3.4 Sgriwtini yn cymryd arno rôl monitro perfformiad neu sicrhau ansawdd [**ffocws ar berfformiad ac ansawdd**]

3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- Y tymor hir
- Atal
- Integreiddio
- Cydweithio
- Cynnwys

[**ffocws ar les**]

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

Ar gais y Panel:

1. A oes gan y Pwyllgor unrhyw farn ar flaenoriaeth y ffrydiau gwaith yn rhaglen waith y Panel?
2. A yw gweithredoedd y Panel hyd yma yn ddigon cadarn?

5 - Cefndir / Cyd-destun

1.1 CEFNDIR

1.1.1 Bydd yr Aelodau eisoes yn ymwybodol bod y swyddogaeth sgriwtini wedi datblygu dros y misoedd diwethaf trwy waith 3 phanel sgriwtini sef – Panel Sgriwtini Cyllid, Panel Sgriwtini Adolygu Ysgolion a'r Panel Gwella Gwasanaethau Plant. Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi'r cynnydd a wnaed hyd yn hyn o ran y **Panel Sgriwtini Cyllid**.

2.2 Trefniadau Llywodraethu'r Panel

Fel yr adroddwyd i gyfarfod o'r Pwyllgor hwn yn ddiweddar¹, sefydlwyd trefniadau llywodraethu cadarn i ategu gwaith y Panel a'r bwriad yw ceisio parhau i gynnull cyfarfodydd o'r Panel yn rheolaidd, yn unol ag amserlen y Pwyllgor Gwaith ar gyfer monitro'r gyllideb yn ogystal â phroses yr Awdurdod ar gyfer gosod y gyllideb. Mae proses wedi ei sefydlu i sicrhau y bydd adroddiadau rheolaidd, chwarterol yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor hwn gan y Cynghorwyr Dafydd Roberts a Robin Wyn Williams, fel cynrychiolwyr Pwyllgor Sgriwtini ar y Panel.

2. FFOCWS GWAITH Y PANEL SGRIWTINI CYLLID

2.1 Mae'r Panel Sgriwtini Cyllid wedi cyfarfod chwe gwaith hyd yn hyn, ar:

¹ Y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a gynhaliwyd ar 31 Hydref, 2017

- 17 Awst, 2017
- 29 Medi, 2017
- 25 Hydref, 2017
- 1 Rhagfyr, 2017
- 5 Ionawr, 2018
- 2 Chwefror, 2018

Ynglwm (**ATODIAD 1**) ceir copi o'r fersiwn ddiweddaraf o raglen waith y Panel.

2.2 Mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar waith y Panel yn Rhagfyr 2017 ac Ionawr 2018. Ceir diweddariad llafar ar gyfarfod diwethaf y Panel (02/02/18) yn y Pwyllgor:

- **Materion llywodraethu** - mae trefniadau llywodraethu clir ar waith (gan gynnwys cylch gorchwyl) a rhaglen waith sy'n darparu fframwaith cadarn ar gyfer gwaith y Panel. Mae CIPFA Cymru hefyd o'r un farn.
- **Mewnbwn arbenigol allanol** - ar gais aelodau'r Panel, mae mewnbwn arbenigol allanol yn cael ei hwyluso gan CIPFA Cymru er mwyn ein cynorthwyo i werthuso a dangos tystiolaeth o effaith a gwerth ychwanegol gwaith y Panel. Mae mewnbwn CIPFA Cymru hefyd yn cynnwys sesiynau datblygu a mentora pwrpasol ar sgrïwtini ariannol ym mhob cyfarfod. Mae'r Panel wedi cytuno i rannu canlyniadau'r ffrwd waith hon er mwyn datblygu arfer dda ar lefel genedlaethol
- **Sesiynau hyfforddi a datblygu / gwybodaeth** – mae'r sesiynau hyn wedi'u hymgorffori yn rhaglen waith y Panel ac fe'u cynhelir ar ddechrau pob cyfarfod o'r Panel. Mae'r pynciau a drafodwyd dros y misoedd diwethaf wedi cynnwys - ystyriaeth fanwl o'r Polisi Gostyngiadau Trethi Busnes - egwyddorion, rhagdybiaethau a phroses (cyfarfod mis Rhagfyr y Panel). Fe wnaeth CIPFA Cymru hwyluso sesiwn yng nghyfarfod mis Ionawr ar strategaethau holi effeithiol ar faterion ariannol. Mae'r mewnbwn allanol hwn i waith y Panel yn darparu sylfaen gadarn i alluogi a chefnogi datblygiad sgrïwtini ariannol effeithiol yn yr Awdurdod, gan adeiladu gwydnwch i mewn i'n harferion a'n prosesau sgrïwtini.
- Ystyriaeth fanwl mewn perthynas â **Thema 1 - Monitro'r Gyllideb** - gyda'r Panel yn mabwysiadu'r farn gychwynnol y dylai ei swyddogaeth ganolbwyntio ar graffu ar ymateb y Pwyllgor Gwaith i fonitro cyllideb (refeniw, cyfalaf a HRA²) chwarteri 1 a 2 (yn hytrach na chraffu cyn gwneud penderfyniad). Rhagwelwyd y gallai'r ymagwedd hon gefnogi'r Pwyllgor Gwaith i wneud penderfyniadau gwell. Craffodd y Panel ymateb y Pwyllgor Gwaith i adroddiad Ch2 ar berfformiad y gyllideb refeniw yn ei gyfarfod ar 01/12/17. Roedd yr Aelod Portffolio Adnoddau yn bresennol ar gyfer y drafodaeth hon er mwyn darparu gwybodaeth ychwanegol ac i ymateb i gwestiynau gan aelodau'r Panel.
- **Pwysau ariannol 2017/18** - mae craffu ar y pwysau ariannol yn y Gwasanaethau Plant a'r Gwasanaeth Dysgu yn parhau i fod yn flaenoriaeth allweddol i'r Panel a gofynnwyd am wybodaeth bellach gan y Penaethiaid Gwasanaeth ar gyfer ei

² Cyfrif Refeniw Tai

hystyried yng nghyfarfod nesaf y Panel³. Cyflwynir adroddiad ar ganlyniad y gwaith hwn i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol maes o law

- Yn y cyfarfod diwethaf⁴, rhoddodd y Panel ystyriaeth bellach i **Thema 3 – y broses flynyddol ar gyfer gosod y gyllideb** a oedd yn cynnwys edrych ar y sefyllfa bresennol o ran proses a'r cysylltiadau â'r Cynllun Ariannol ar gyfer y Tymor Canol. Derbyniodd y Panel hefyd wybodaeth am y prif negeseuon cychwynnol o'r ymgynghoriad cyhoeddus diweddar ar gynigion cyllidebol y Cyngor am 2018/19.
- **Rhaglen waith ac effaith sgriwtini** - mae'r Panel wedi cyflwyno hunan-arfarniad rheolaidd o berfformiad ar ddiwedd pob cyfarfod, eto wedi ei hwyluso gan CIPFA. Mae arwyddion cynnar yn awgrymu bod yr arfer hon yn cael effaith gadarnhaol ar ansawdd ac effeithiolrwydd craffu ariannol gan y Panel. Fel canlyniad cyntaf, mae'r Panel wedi cydnabod yr angen i sicrhau gwell cydlyniant rhwng cylchoedd cyllidebol y Cyngor a blaenraglen waith y Panel. Bydd yr adolygiad hwn o'r rhaglen waith yn cael ei ystyried yng nghyfarfod nesaf y Panel.

3. MATERION I'W UCHAFU AR GYFER EU TRAFOD GAN Y RHIANT BWYLLGOR

Uchafu'r mater canlynol ar gyfer ei ystyried gan y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol:

3.1 Y gorwariant cyfredol a'r pwysau cyllidebol yn y gwasanaethau plant a'r gwasanaeth dysgu. Gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ddod i farn ynghylch cadernid gweithredoedd y Panel hyd yn hyn.

6 - Aseiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb [gan gynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

Amherthnasol

7 - Goblygiadau Ariannol

Mae'r adroddiad hwn yn trafod yr elfennau canlynol o waith y Panel Sgriwtini Cyllid:

- i. Monitro perfformiad cyllideb refeniw 2017/18
- ii. Y broses o osod cyllideb ar gyfer 2018/19.

8 - Atodiadau:

1. Rhaglen waith y Panel Sgriwtini Cyllid

9 - Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

³ Cynhelir cyfarfod o'r Panel Sgriwtini Cyllid ar 2 Chwefror, 2018

⁴ Y Panel Sgriwtini Cyllid yn ei gyfarfod ar 5 Ionawr, 2018

Anwen Davies, Rheolwr Sgrwtini, Cyngor Sir Ynys Môn, Swyddfeydd y Cyngor,
Llangefni. LL77 7HF

Cyng Dafydd Roberts a Robin Wyn Williams
Aelodau Sgrwtini ar y Panel Sgrwtini Cyllid
Dyddiad: 24/01/18

**PANEL SGRIWTINI CYLLID – RHAGLEN WAITH /
FINANCE SCRUTINY PANEL – WORK PROGRAMME**

CYFARFOD / MEETING	DYDDIAD / DATE	PWNC / SUBJECT	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL / REPORT TO CORPORATE SCRUTINY COMMITTEE	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR GWAITH / REPORT TO EXECUTIVE
AWST → RHAGFYR, 2017 AUGUST → DECEMBER, 2017				
1	AWST AUGUST 17/08/17 [2.00 – 4.00]	Sesiwn ddatblygu/codi ymwybyddiaeth → Cyllid Llywodraeth Leol <i>Development session/awareness raising → Local Government Finance</i>		
		CG, Cynllun Prosiect a gosod y cyd-destun / <i>TOR, Project Plan & setting the scene</i>		
		Thema 1: Monitro'r Gyllideb (CH 4: 2016/17) / Budget Monitoring (Qtr 4: 2016/17)		
		Rhaglen waith ac anghenion datblygu / <i>Work programme and development needs</i>		
2	MEDI SEPTEMBER 29/09/17 [9.30 – 12.30]	Sesiwn ddatblygu/codi ymwybyddiaeth → Egwyddorion/rhagdybiaethau'n sail i'r Cynllun Cyllidol Tymor Canol <i>Development session/awareness raising → Theme 2: Principles/assumptions underpinning the Medium Term Financial Plan</i>		

CYFARFOD / MEETING	DYDDIAD / DATE	PWNC / SUBJECT	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL / REPORT TO CORPORATE SCRUTINY COMMITTEE	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR GWAITH / REPORT TO EXECUTIVE
		Cylch Gorchwyl terfynol / <i>Final Terms of Reference</i>		
		Thema 1: Monitro'r Gyllideb (CH 1: 2017/18) – cymryd golwg manwl ar ymateb y Pwyllgor Gwaith / Budget Monitoring (QTR 1: 2017/18) – <i>a closer look at the response of the Executive</i>		
		Thema 2: Cynllun Cyllidol Tymor Canol – cymryd golwg manwl; herio'r rhagdybiaethau; cyswllt efo arbedion arfaethedig 2018/19 / Theme 2: Medium Term Financial Plan – <i>a closer look; scrutinise assumptions; link to 2018/19 proposed efficiencies</i>		
		Rhaglen waith ac anghenion datblygu / <i>Work programme and development needs</i>		
3	HYDREF / OCTOBER 25/10/17 [10.00 – 12.30]	Sesiwn ddatblygu/codi ymwybyddiaeth → Proses o sefydlu'r gyllideb flynyddol <i>Development session/awareness raising → Annual budget setting process</i>		

CYFARFOD / MEETING	DYDDIAD / DATE	PWNC / SUBJECT	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL / REPORT TO CORPORATE SCRUTINY COMMITTEE	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR GWAITH / REPORT TO EXECUTIVE
		<p>Thema 3: Proses sefydlu cyllideb flynyddol – cymryd golwg manwl; herio'r cynigion cychwynnol: craffu unrhyw argymhellion mewn perthynas â chynnydd yn y Dreth Gyngor</p> <p><i>Theme 3: Annual budget setting process – a closer look; scrutinise initial proposals; scrutinise any proposals relating to an increase in the Council Tax</i></p> <p>Rhaglen waith ac anghenion datblygu (adolygiad) / <i>Work programme and development needs (review)</i></p>	<p>Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol / <i>Corporate Scrutiny Committee, 31/10/17</i></p>	<p>Pwyllgor Gwaith / <i>Executive, 06/11/17</i></p>
4	<p>RHAGFYR / DECEMBER 01/12/17 [9.30 – 12.00]</p>	<p>Sesiwn ddatblygu/codi ymwybyddiaeth → Egwyddorion/rhagdybiaethau'n sail i'r Polisi Rhyddhad Treth Busnes <i>Development session/awareness raising → Principles/assumptions underpinning the Business Tax Relief Policy</i></p> <p>Thema 1: Monitro'r Gyllideb (CH 2: 2017/18) – cymryd golwg manwl ar ymateb y Pwyllgor Gwaith / Budget Monitoring (QTR 2: 2017/18) – a closer look at the response of the Executive</p>		

CYFARFOD / MEETING	DYDDIAD / DATE	PWNC / SUBJECT	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL / REPORT TO CORPORATE SCRUTINY COMMITTEE	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR GWAITH / REPORT TO EXECUTIVE
		Thema 4: Polisi Rhyddhad Treth Busnes - cymryd golwg manwl; craffu'r egwyddorion a rhagdybiaethau <i>Theme 4: Business Tax Relief Policy – take a closer look; scrutinise the underpinning principles and assumptions</i>		
		Rhaglen waith ac anghenion datblygu (adolygiad) / <i>Work programme and development needs (review)</i>		
IONAWR → MAI, 2018 JANUARY → MAY, 2018				
5.	IONAWR / JANUARY 04/01/18 [3.00 – 5.00*] (Ar godiad y Sesiwn Briffio Aelodau)	Sesiwn ddatblygu/codi ymwybyddiaeth → Cwestiynu effeithiol <i>Development session/awareness raising → Effective questioning</i> Thema 3: Proses sefydlu cyllideb flynyddol – cymryd golwg manwl yn sgîl sylwadau dderbyniwyd yn ystod yr Ymgynghoriad Cyhoeddus / <i>Theme 3: Annual budget setting process – a closer look in light of comments received during the recent Public Consultation</i> Pwysau ariannol yn y Gwasanaethau Plant a'r	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol / <i>Corporate Scrutiny Committee,</i> 05/02/18	Pwyllgor Gwaith / <i>Executive, 18/02/18</i>

CYFARFOD / MEETING	DYDDIAD / DATE	PWNC / SUBJECT	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL / REPORT TO CORPORATE SCRUTINY COMMITTEE	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR GWAITH / REPORT TO EXECUTIVE
		<p>Gwasanaeth Dysgu / <i>Budget pressures in Children's Services and the Learning Service</i></p> <p>Rhaglen waith ac anghenion datblygu (adolygiad) / <i>Work programme and development needs (review)</i></p>		
8.	<p>CHWEFROR / FEBRUARY 02/02/18 [9.00 – 12.00]</p>	<p>Sesiwn ddatblygu/codi ymwybyddiaeth → Egwyddorion a rhagdybiaethau'n sail i Gynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai <i>Development session/awareness raising → Principles and assumptions underpinning the Housing Revenue Account</i></p> <p>Pwysau ariannol yn y Gwasanaethau Plant a'r Gwasanaeth Dysgu (parhad) / <i>Budget pressures in Children's Services and the Learning Service (continuation)</i></p> <p>Thema 1: Monitro'r Gyllideb (CH 3: 2017/18) – cymryd golwg manwl ar ymateb y Pwyllgor Gwaith / <i>Theme 1: Budget Monitoring (QTR 3: 2017/18) – a closer look at the response of the Executive</i></p> <p>Thema 6: Cynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai – cymryd golwg manwl; herio'r rhagdybiaethau; cyswllt efo cyllideb arfaethedig 2018/19 / <i>Theme 6: Housing Revenue Account Business Plan – a closer</i></p>		

CYFARFOD / MEETING	DYDDIAD / DATE	PWNC / SUBJECT	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL / REPORT TO CORPORATE SCRUTINY COMMITTEE	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR GWAITH / REPORT TO EXECUTIVE
		<i>look; scrutinise assumptions; link to 2018/19 proposed budget</i>		
9.	MAWRTH / MARCH (diwedd mis dechrau Ebrill)	<p>Sesiwn ddatblygu/codi ymwybyddiaeth → adolygu cynnydd gwaith y panel / gwerthusiad</p> <p><i>Development session/awareness raising → progress review / evaluation</i></p>		
		<p>Gwerthuso effaith gwaith craffu'r Panel rhwng Awst, 2017 → Chwefror, 2018; cynnig argymhellion i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol o ran rhaglen waith y Panel yn ystod 2018/19 /</p> <p><i>Evaluate the impact of the Panel's scrutiny work between August, 2017 → February, 2018; make proposals to the Corporate Scrutiny Committee on the Panel's work programme for 2018/19</i></p>	<p>Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol / Corporate Scrutiny Committee, 09/04/18</p>	<p>Pwyllgor Gwaith / Executive, 30/04/18</p>
<p>28/02/18 → Cyngor Sir yn derbyn cyllideb ddrafft 2018/19, i'w mabwysiadu / Full Council to receive the 2018/19 draft budget, for adoption</p>				
<p>MEHEFIN → JUNE →</p>				

CYFARFOD / MEETING	DYDDIAD / DATE	PWNC / SUBJECT	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL / REPORT TO CORPORATE SCRUTINY COMMITTEE	ADRODDIAD I'R PWYLLGOR GWAITH / REPORT TO EXECUTIVE